

ÁLOMFOGÓ CSILLAGOK

Adventi Kézműves Kiállítás
Borbély Györgyné

2017. december 13-22-ig

Debreceni Egyetem Főépület
III. emeleti kerengő
4032 Debrecen Egyetem tér 1.

horgoland

JÁTÉKOS KÖTŐDÉS

ELŐSZÓ

Álomfogó Csillagok kiállításom célja a kreativitás és az alkotás örömeinek átadása. Aktív egyetemi főtitkári tevékenységem legélvezetesebb része a kreativitás és az ötletek megvalósítása volt. Úgy gondoltam ezt a folyamatot a nyugdíjas évek alatt is lehet folytatni.

Az álmofogók iránti érdeklődésemet egy szegedi kiállításom után, gyerekeknek tartott kézműves foglalkozáson, egy 9 éves kisfiú ébresztette fel. Kérte, hogy készítsünk álmofogót. Nem sok információm volt az Álmofogó legendáról, de úgy gondoltam érdemes utána nézni. Ennek egyik eredmény ezen a kiállításon látható.

A csillagok és az álmofogók összetalálkozásának az oka a biológia-földrajz szakos mivoltomból adódik. A földrajz tanulmányaim kedvenc témája a csillagászat volt. Így születtek meg az „Álmofogó Csillagok”.

A gyerekek iránti vonzódásom adta az ötletet az állatfigurák, mesefigurák egyszóval a mesevilág megalkotásához.

Ezzel a kiállítással kedvet szeretnék adni minden korosztálynak az alkotás örömeinek élvezetére, mely igazán kellemes elfoglaltságot is jelent.

Köszönetet mondok Dr. Gaál Istvánnak, a KLTE Baráti Köre Egyesület elnökének lelkes támogatásáért, hogy ez az Adventi kiállítás a KLTE Baráti Köre Egyesület szervezésében megvalósulhatott.

Debrecen, 2017. december 13.

Borbély Györgyné

ÁLOMFOGÓ LEGENDA

Álomfogók

- a természetben
- a csillagképekben
- a zenében
- a mesevilágban

Mit kell tudni róluk?

Az álomfogók ma már világszerte ismertek, sokaknak a védelmet jelenti, míg másoknak csupán dísz. De vajon mi rejtőzik mögötte?

Valamikor régebben az észak-amerikai indián törzsek találták fel az álomfogót abban a reményben, hogy elűzi a rossz álmokat, és megtartja a jókat. Az ókori történetek ezt igazolják, és igazat adnak az ősi törzseknek, miszerint segít a nyugodtabb alvásban, és elzavarja a fejünkbe „belépni” készülő rossz álmokat.

Az eredeti neve, amin csak kevesen ismerik, az álomcsapda, a nevet az Ojibwa törzs adta neki. Manapság számtalan cég gyárt ilyen kör alakú, tollakkal és gyöngyökkel díszített tárgyakat, amelyek még mindig hatalmas népszerűségnek örvendenek – de manapság már csak mint dísz tárgyként használják leginkább.

Mit kell tudnunk a szerkezetéről?

Az álomcsapda egy kör vagy vízcsepp alakú faszerkezet, melyet az indiánok kézzel faragtak. A kör közepét hálószerű cérna vagy állati ín fogja össze, amelyekre díszítésképpen szentelt köveket raktak – a legenda szerint a hálóban ragadnak a rossz álmok. Ezek után az alsó részére szintén megszentelt tollak kerültek.

Hogyan szól a legenda?

A mítosz szerint egy pók alakjában megjelenő varázsló mutatta meg az álomcsapda képét az egyik indiánnak, s úgy tartották, nemcsak megakadályozza a rossz álmokat, de mi magunk is változtathatunk rajtuk. A jó álmok átjutnak a szűrőn, a tollak segítségével lekúsznak az alvó emberre, majd eltűnnek a nap fényével. (Stay Strong Bog, 2013.)

Álomfogó: a mágikus álmodás indián hagyománya

Az álomfogó tradicionális indián eszköz nemcsak a békés, nyugodalmas éjszakához, hanem a tudatos álmodáshoz is. Az indián hagyomány szerint „a jó álmok átjutnak a nyíláson, a rossz álmok viszont csapdába esnek a hálóban, s elvesznek a hajnal fényében.” Az amerikai indiánok különösen sokat foglalkoztak az álmokkal.

Az álomfogó, más néven: álomcsapda (ojibwe nyelven: Asabikeshiinh vagy Bawaajige Nagwaagan) az észak-amerikai indián kultúrában kézzel készült tárgy, aminek alapját fűzfából készült karika adja, melyre laza hálót szőnek. Ezt díszítik személyes, illetve szentelt kiegészítőkkal, például madártollakkal vagy gyöngyökkel. Az álomfogó hagyománya az ojibwa törzsből származik, később a cserokiés a kajova törzsre volt igen jellemző a készítése. Azonban az 1960-as 70-es évek pánindián mozgalma során az amerikai őslakosok többi népcsoportja is átvette ezt a szokást. Így lett ez a különböző indián törzsek egységének szimbóluma. A hagyomány szerint egy kisebb kör vagy könnyecsepp alakú keret körül állati ínból vagy vékony fonalból hálót készítenek. Az álomfogót az ágy fölé akasztják, mintegy bűbájként használva, hogy megvédjék gyermekeiket a rémálmodástól. A fűzfából és inakból készült álomfogó nem él örökké, éppen kiszáradásával jelzi, hogy a gyermek átlépett a felnőttkorba. Az indiánok hisznek benne, hogy az álomfogó kiszűri a rossz álmokat: „A jó álmok átjutnak a nyíláson, a rossz álmok viszont csapdába esnek a hálóban, s elvesznek a hajnal fényében.” Amint az álomfogó hagyománya elterjedt az ojibwa törzsen kívül is, népszerűsége egyre csak nőtt a pánindián közösségek körében. - írja a Wikipédia.

Álomfogó beavatása:

Egyes indián varázslók a „jósálmok” kiszűrésére is használták (használják) - olyankor az álomcsapdát a megfelelő anyagba kell mártani, mint például föld, só, homok, vér, víz, stb...

A pókhálót imitáló szerkezetben fennakadnak a rémálmok, a jók pedig a középső lyukon át szabadon közlekedhetnek, a lelógó tollakon egyenesen az álmodó fejébe áramolva. A hagyomány szerint az álomfogó-készítéshez a gondolatok terén tisztaságra, a lélekben pedig békességre van szükség, mert amilyen energiákkal készül az álomfogó, olyanok uralkodnak majd benne elkészülte után.

Álomfogót lehet készíteni odahaza, vagy a már megvásárolt példányt az alábbi ősi indián hagyomány szerinti módon érdemes beavatni:

- Keressünk a természetben egy csigaházat, madártollat, vagy termést, ami megfog, megszólít.- Teliholdkor vagy fogyó holdkor egy cérnaszál segítségével függeszd az álomfogó legalsó eleméhez, hogy mint személyes tárgyat, hozzánk vezesse a szükséges álmokat, melyek akár jósálmok is lehetnek.- Akasszuk az ágyunk fölé, ám előtte hintsük meg sóval, fentről lefelé.

Misztikus legendája

Meg vannak az Ojibwe törzsnek a maguk ősi történeteik az álomfogókról, hogy hogyan jöttek létre, miért használják, és hogyan készítik. Legendáik szerint Asibikaashi, a Pók Asszonysegített elhozni a Wanabozhoo bring giizis-t, azaz a napot az embereknek. Asibikaashi a mai napig hajnalhasadás előtt megépíti különleges lakhelyét, és ha te is felkelsz, megláthatod hálójában hogyan kapja el a napfelkelést. Mint ahogy az álomfogó a rossz álmokat...

Továbbá Asibikaashi törődik a gyermekekkel is és a föld népével. Amikor az ojibwe törzs szétvált Észak-Amerika négy sarkában, Asibikaashi-nak nehéz volt megtennie az utat mindegyik bölcsőhöz, így az anyák, nővérek és Nokomi-k (nagyanyák) vették át a mágikus hálók szövését az új csecsemőkért. Somfát és olyan fonalat használtak, melyet növényekből fontak. A kör forma jelképezi, hogy a giizis minden nap megteszi útját az égen. Az álomfogó kiszűri a rossz bawedjigewin-t (álmot) és segít minden jó álomnak, gondolatnak belépni az elménkbe, mikor alszunk. Ha jól megnézed az álomfogót, a közepén mindig van egy lyuk, ahol a jó álmok átjutnak, a lelógó tollakon pedig egyenesen az álmodó fejébe áramolva. A napfény első sugarainál a rossz álmok eltűnnek.

Miből is áll az álomfogó?

Egy kisebb kör (ált. 9 cm-s átmérővel) vagy könnycsepp alakú fakeret (vagy som, pamut) körül állati ínból vagy vékony fonalból hálót (pl. vörös pamutszál) készítenek és vérpipaccsal és vad szilva belső kérgével színezték. Szokás még az álomfogóra tollakat is tenni, ami lélegzést vagy a levegőt jelenti. Mikor a baba látja, ahogy a szél játszik a tollal, nemcsak szórakoztatónak találja majd, hanem jó lecke is hogy mennyire fontos a levegő, hiszen szükséges az élethez. A tollak bármely madártól lehetnek, de gyakran bagol és sas tollat használnak. Bagoly toll a bölcsességért (a Nők tolla), sas a bátorságért (a Férfiak tolla). A tollakat idővel már nehezebb volt beszerezni, mivel más kultúrák elkezdtek kipusztítani a madarakat, és emiatt védetté váltak. Ezért az ojibwe törzs köveket kezdett el használni.

Miért is lógatjuk az ágyunk fölé?

Eredetileg az ágy fölé akasztották, hogy megvédjék gyermekeiket a rémálmoktól. Faszervezete miatt nem él örökké és kiszáradásával jelzi, hogy a gyermek átlépett a felnőttkorba. Az indiánok hisznek benne, hogy az álmofogó kiszűri a rossz álmokat. A jókat átengedi, a rosszakat csapdába ejti, amik megszűnnek a hajnali fényben. Pont ezért napjainkban felnőttek is előszeretettel rakják az ágyuk fölé, hiszen ki ne vágya arra, hogy csak jót álmodjon?

Ám egyes indián varázslók a „jósálmok” kiszűrésére is használták, illetve használják. Olyankor az álmocsapdát a megfelelő anyagba kell mártani, mint például föld, só, homok, vér, víz, és így tovább.

ÉVSZAKOK

tavas

nyár

ősz

tél

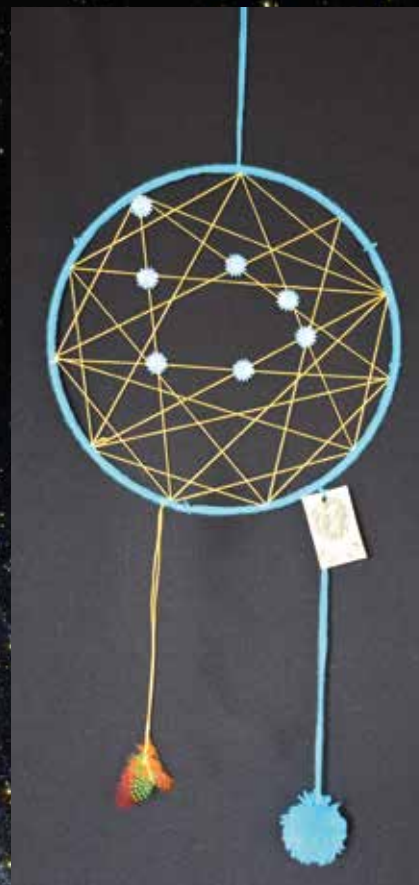
ÁLLATÖVI CSILLAGJEGYEK

Bak

Vízöntő

Halak

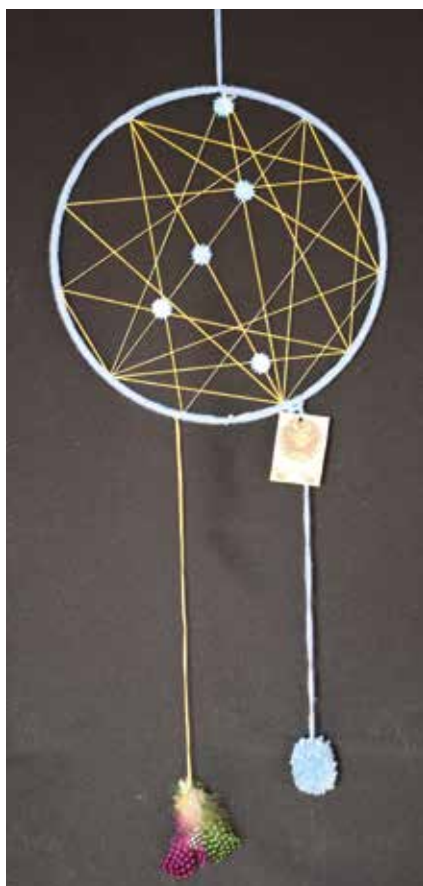
Kos

Bika

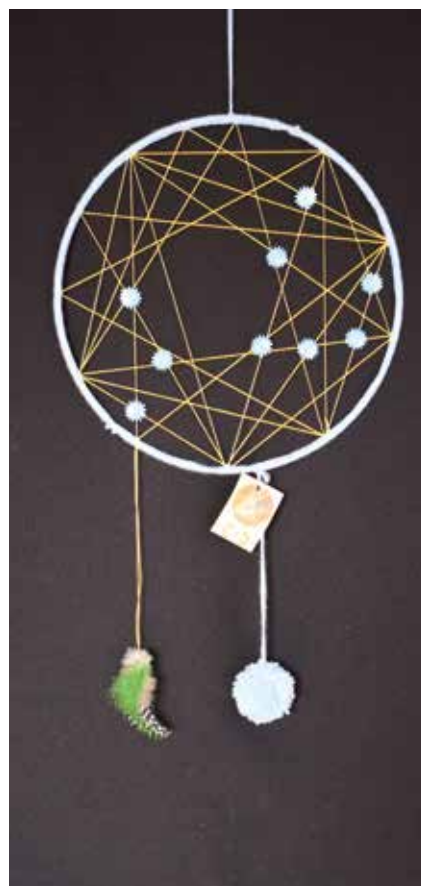
Ikrek

Rák

Oroszlán

Szűz

Mérleg

Skorpió

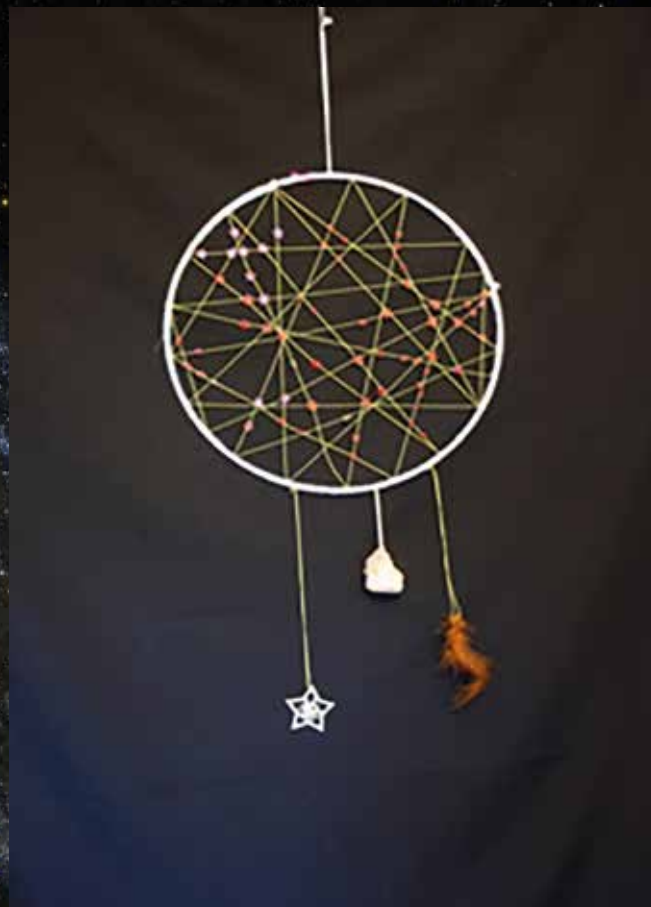

Nyilas

ÁLOMFOGÓ CSILLAGOK

tavaszi égbolt

nyári égbolt

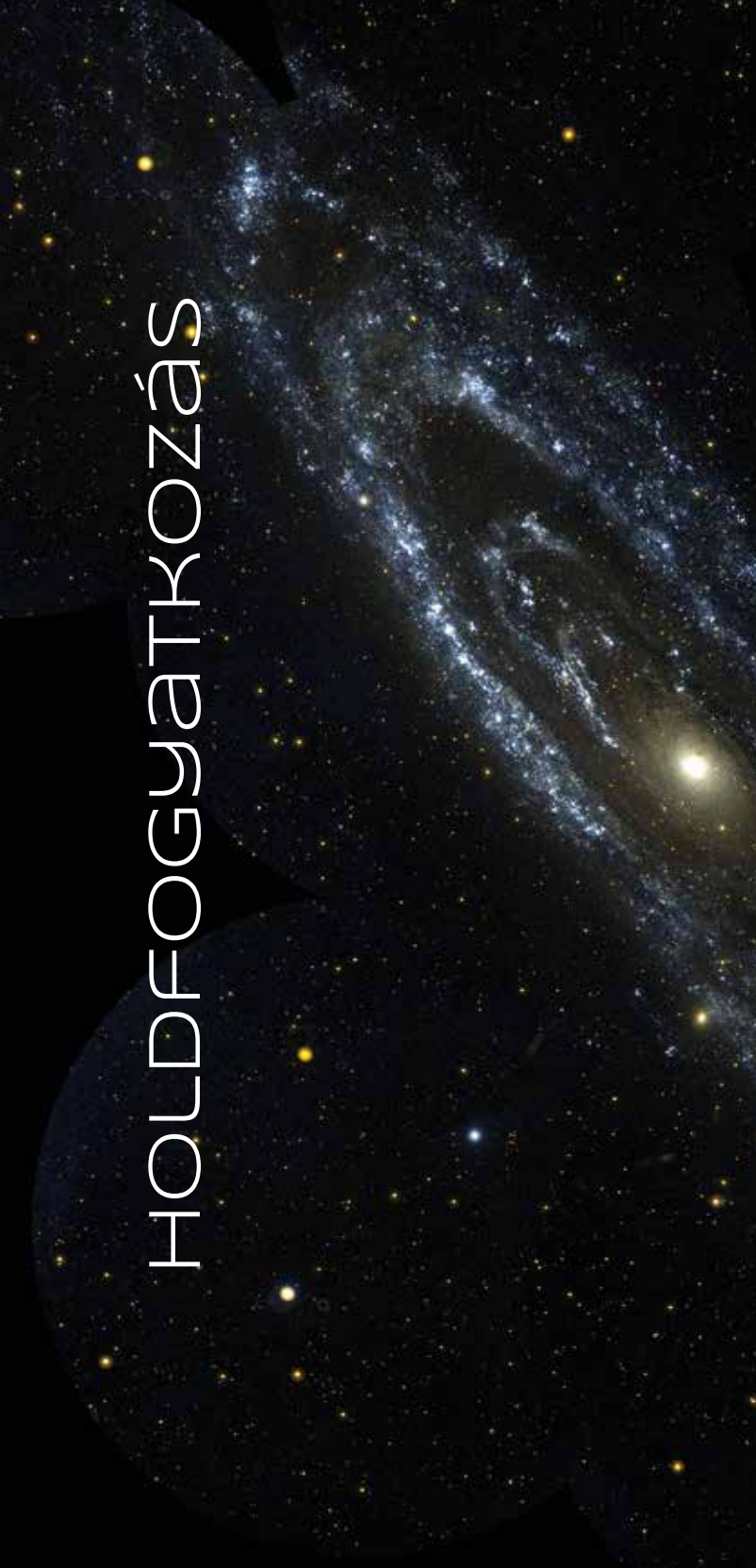

ősz égbolt

téli égbolt

HOLDFOGYATKOZÁS

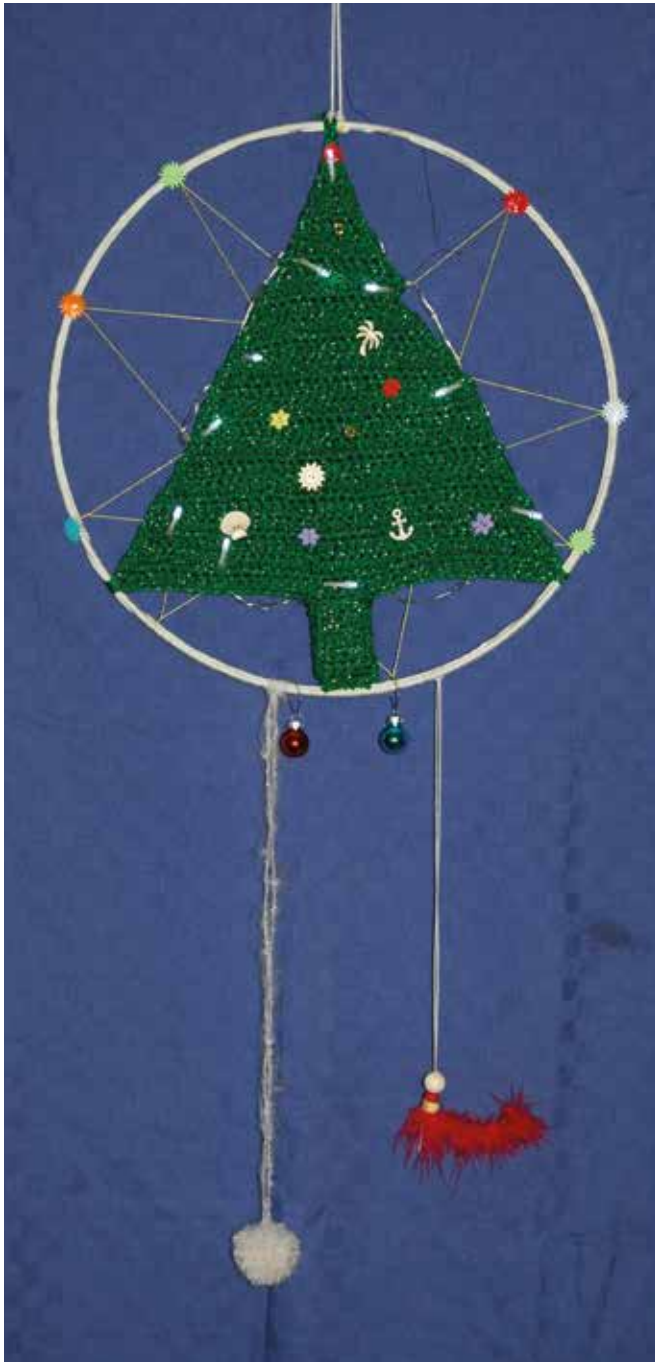
örömóda

Ünnepek

Húsvét

Karácsony

mesevilág

STAR
WARS

tenger világa

JÁTÉKOS ÓCEÁN

Richter Ilona Munkácsy díjas grafikus művész csodálatos verse ihletett arra, hogy megalkossam a Játékos Óceánt álmofogó formában. Természetesen Richter Ilona hozzájárulásával.

Köszönöm neki!

Ring a tenger
Lágy habja,
Ölében sok
Állatka.
Tarka-barka
Csodavilág,
Virágszerű
Állatvilág.

Halihó
Halihó
Ilyen itt a
Kiscsikó
Pörge farka
Tarka-barka
Csak a feje
Csikó fajta.

Halihó
Halihó
Csiga szoba
Csuda jó
Csigabiga
Csikos háza
Csigalépcsőt
Csavart rája

Halihó
Halihó
Tüske ruha
Csuda jó
Tű a háta,
Tű a lába,
Ó a tenger
Tűpárnája

Partmentében
Sziklafal,
Alatta kis
Tintahal.
Kerek feje,
Nyolc a lába,
Rákot eszik
Vacsorára.

Halihó
Halihó
Ússzál gyorsan
Kis csikó!
Korall erdő
Piros fája
Csillagot nyit
Minden ága.

Halihó
Halihó
Csiga szoba
Csuda jó
Gingaló
Gingaló
Szivárványszín
Pillangó

Halihó
Halihó
Az ellenség
Millió!
Hogyha kell egy
Perc alatt,
Becsapjuk a
Nagy halat

Gingaló
Gingaló
Kis medúza
Léghajó.
Halihó
Halihó
Kis medúza
Léghajó

Csillagerdő
Halihó
Pici állat
Millió
Csigabiga
sás alatt
Ellopták a
Házadat?

Kis halacska
Pilleszárnyon
Libeg lebeg,
Mint a fátyol.
Erre száll
Arra száll
Az uszonya
Pilleszárny

Maszkarákok
Maskarában,
Algadiszes
Álruhában.
Halihó
Halihó
A bújócska
Csuda jó!

Gyöngy-buborék
Tündér gálya
Habtaraja
Vitorlája
Halihó
Halihó
Kis medúza
Léghajó

Remeterák
Kölcsönkérte,
Vízibolhát
Adott érte.
Halihó
Halihó
Ez a lakás
Kiadó!

Kicsi sünnnek
Tüske váza,
Ebben van a
Biztonsága.
Tüskeerdő
Halihó
Az ellenség
Millió!

Gyöngy kagylónak
Gyöngyös zára
Ő a tenger
Kincses háza.
Kincses kagyló
Halihó
Kincskereső
Millió!

Halihó
Halihó
Van-e gyöngyöd
Eladó?
Igazgyöngynek
Nagy az ára,
Kincses kamrám
Be van zárva.

Halihó
Halihó
Az én fogam
Csuda jó
A tengerben
Nincsen párja,
A hullámot
Vígán vágja.

Halihó
Halihó
Ez a teknő
Mire jó?
Hej valami
Veszély látszik,
A kis béka
Alámászik

Karika
Karika
Bújik a kis
Szépia.
Körbe-körbe
Karikába
Tintát fröcsköl
A hullámba

Halihó
Halihó
Nincsen gyöngyöm
Eladó!
Itt szalad
Ott szalad
Nézd a huncut
Tűhalat

Halihó
Halihó
Fűrészfogam
Csuda jó
Tüske bőrű
Méregzsák
Alaposan
Felfújták.

Halihó
Halihó
Békateknő
Csuda jó
Lubickol a
Kicsi fóka
Kicsi fóka
Csupa móka.

Halihó
Halihó
Tintapaca
Millió!
Bajcsi-hajcsi
Lágy hullám
Delfin bébi
Szunyókál

Levelek közt
Alig látszik
Világoszöld
Tűvé válik.
Itt szalad
Ott szalad,
Eltűnik a
tó alatt.

Rózsaszínű
Kerek csuda,
Valóságos
Méregduda
Halihó
Halihó
Az ellenség
Millió

Nagy a tenger
Halihó,
Játszadozni
Csuda jó
Halihó
Halihó
Játszadozni
Csuda jó

Mamácskája
Vigyáz rája,
Ó a tenger
Angyalkája.
Gingaló
Gingaló
Kicsi fiam
Aludj jól.

Fűrészhalnak
fűrészfoga,
Nincs szegénynek
Fogorvosa.
Mit csinálna,
Hogyha fájna
Kétméteres
Fogacskája?

Három mázsás
Gyerek bálna,
Ó a tenger
Óriása.
Bálnagyerek
Halihó,
Hogyha megnő,
Hány kiló?

Vitorlázni
Szellő szárnyán,
Bukfencezni
Hullám hátán
Halihó
Halihó
Játszadozni
Jaj de jó

Teljesüljön
Minden vágyad,
Legyen ember
játszótársad.
Gingaló
Gingaló
Kicsi fiam
Aludj jól.

JÁTÉKOS KÖTŐDÉS

Köszönet a KLTE Barátai Köre Egyesületének a kiállítás szervezéséért, Borbély Péternek a grafikai munkákért.

